БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК, АЗИЗ ОПА-СИНГИЛЛАР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 8 март 1970 йил, якшанба ◆ № 56 (14.522). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ДУГОНАЛАР

И. Глауберзон фотоэтюди.

ҲАЁТ МЕЪМОРЛАРИ

Бугун — халқаро хотин-қизлар куни — 8 Март ажойиб шодиёна кунлар арафасида, жаҳон пролетариатининг доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги юбилейи арафасида нишонланмоқда. Муҳтарам устоз, меҳрибон мураббий, ҳаётимиз меъморлари бўлган аёллар В. И. Ленин номини айниқса чуқур муҳаббат билан тилга оладилар. Негаки, В. И. Ленин ҳаммадан ҳам кўра кўпроқ ўтмишда ҳар жиҳатдан камситилган, хўрланган аёлларга тарихда биринчи бор эркинлик, озодлик йўлини кенг очиб берди.

Байрам арафасида мамлакатимиз меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Совет хотин-қизларига қарата йўллаган табрикномасини зўр мамнуният билан кутиб олди. Бу қутлуғ мактубда совет хотин-қизларининг жанговар жасорати, шавкатли меҳнатига, уларнинг коммунизм моддий-техника базасини яратиш йўлидаги фидокорона ишларига юксак баҳо берилади ва уларга буюк яратувчилик ишларида янгидан-янги зафарлар тиланади.

КПСС Марказий Комитетининг қутлов хатида айтилганидек, «биз халқаро хотин-қизлар кунини нишонлар эканмиз, совет хотин-қизлари тўғрисида зўр ҳурмат ва муҳаббат билан гапирамиз. СССРдаги барча тарихий ғалабалар шонли хотин-қизларимизнинг актив иштироки билан қўлга киритилди. Азиз хотин-қизлар, сизларнинг Октябрь революцияси ва граждан уруши йилларида кўрсатган жасоратингизни, шонли беш йилликлар даврида қилган илҳомбахш меҳнатингизни Ватан ҳеч қачон унутмайди. Сизлар Улуғ Ватан уруши йилларида бутун халқ билан биргаликда фронтда мардона жанг қилдингиз ва гитлерчи босқинчилар устидан ғалаба қозониш учун мамлакат ичкарисида замин тайёрладингиз, уруш вақтида вайрон бўлган халқ хўжалигини жонбозлик билан тикладингиз. Ҳозирги вақтда совет хотин-қизлари ўзларининг бутун куч ва билимларини социалистик Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш ишига сарф қилмоқдалар».

Октябрь революцияси, Ленин қуёши асрлар давомида қуллик, мутеълик, таҳқир ва камситишлар тоши остида эзилиб келган шарқ аёллари ҳаётини чароғон этди. Аёл тақдири тарих саҳифаларидан биринчи бор ҳаққоний, адолатли ўрин олди, унинг истиқболи, ҳақ-ҳуқуқлари жамият қонун-қоидаларида мустаҳкам ёзиб қўйилди. Илм-маърифат кошоналарига чанқоқ, ташна юракларга орзу, улуғворлик тўлди. Аёллар Ленин партияси бахш этган завқ, шуур билан илм, санъат даргоҳларига, ишлаб чиқариш корхоналарига йўл олдилар. Эндиликда аёл — давлат, партия арбоби, завод директори, колхоз раиси, фан доктори, мураббий, қурувчи, педагог, шифокор... Мамлакатимизда 495 аёл СССР Олий Советининг депутати, 28 аёл министр. Улар маданий муассасалар, қурилиш корхоналари, ўзлаштирилаётган қўриқлар, халқ хўжалигининг ҳамма жабҳаларида Ватанимиз бахт-саодати йўлида меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбекистонимизда юз минглаб хотин-қизлар халқ хўжалигининг турли соҳаларида фаол хизмат қилишяпти. Фан намояндаларининг қарийб 8 мингдан ортиқрогини хотин-қизлар ташкил этади. 50 фан доктори, мингдан ортиқ фан кандидати, ўттиз профессор шулар жумласидандир.

Хотин-қизларимизнинг бугунги камоли ва жамоли аввало Ленин бахш этган бахт ва саодатдандир. Меҳнат, эркин ижод, завқли ҳаёт, тенглик — хотин-қизларимизга ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ўз сиёсий активликларини, ташаббус, талантларини ривожлантириш учун беқиёс катта имкониятлар яратиб берди.

Хотин-қизларимиз, оналаримиз совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда, озодлик душманларига қарши курашнинг ҳамма босқичларида эркаклар билан ёнма-ён турдилар. Бу тенглик курашларда чиниқди, уруш бўронларида тобланди. Аёл ўз меҳнати, кураши, муҳаббати, улкан қалби билан ўз ҳуқуқини ҳимоя қилди.

Улуғ Ватан уруши йилларида фронтга кетган эркаклар ўрнида қолиб, қишлоқ хўжалигини тиклаган, завод дастгоҳларини бошқарган, мактабда мураббийлик қилган, кўксини қалқон этиб халқини, фарзандини, умр йўлдошини қаҳрамонликларга чорлаган ҳам шу аёл, шу она!

Социализм жаҳон миқёсида улкан ғалабаларга эришди. Озодлик, тинчлик, социализм учун курашаётган миллион-миллион кишиларнинг сафларида қанчадан-қанча аёллар бор. Лекин дунёнинг чекка-чеккаларида ҳали ҳам оналарнинг бўғиқ нидолари эшитилиб турибди. Америка империалистларининг Вьетнамда олиб бораётган қонли уруши натижасида қанчадан-қанча оналар, гўдаклар бегуноҳ нобуд бўлмоқда. Исроил агрессорларининг ёвузликлари натижасида араб ерларида минг-минглаб аёлларнинг кўз ёшлари, қонлари тўкилмоқда. Оналар муҳаббати — чексиз хазина, она муҳаббати сарҳад билмас уфқсиз осмондир. Шу осмон беғубор бўлсин, деймиз. Уни бомба портлашлари, ўқ-найзалари, замбарак тутунлари қопламасин деймиз. Жаҳон аёллари якдил бўлса, ҳар қандай зулм улоқтириб ташланур.

Бизнинг совет хотин-қизларимиз улуғ мақсад сари — коммунизмнинг нурли чўққилари сари шахдам одим ташламоқдалар.

Коммунизм ишига, улуғ Ленин ишига садоқат, меҳнатсеварлик, меҳрибонлик, камтар ва оқилалик ҳамиша шиорингиз бўлсин азиз оналар, ҳурматли опа-сингиллар!

ЧОРВАДОРЛАР ҒАЛАБАСИ

Қашқадарё областининг чорвадорлари доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашиб, ажойиб зафар қучдилар. Давлатга сут сотиш биринчи квартал планини ошириб бажарилди. Қабул пунктларига 4300 тонна ўрнига 4360 тонна серқаймоқ сут топширилди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 242 тонна кўпдир. Эришилган ғалабага квартал планини 120-130 процентдан бажарган Шаҳрисабз, Қамаши, Яккабоғ ва Қарши районларининг чорвадорлари катта ҳисса қўшдилар.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

* * *

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бухоро области меҳнаткашлари давлатга 3 миллион 476 минг дона тухум топшириб, биринчи квартал планини ошириб бажардилар.

Свердлов районидаги Киров номли, «Ленинград», «Коммунизм», Ромитан районидаги «Октябрь», «Москва» колхозлари ҳамда «Октябрь 50 йиллиги» совхози бу соҳадаги йиллик маррани В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги кунигача эгаллашга сўз бердилар.

* * *

ФАРҒОНА. Социалистик мусобақани ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юборган Фарғона области паррандабоқарлари ҳозиргача пландаги 5 миллион 350 минг дона ўрнига 6 миллион 200 минг дона тухум топшириб, квартал планини 116 процент адо этдилар.

Охунбобоев ва Олтиариқ районлари тухум топшириш бўйича уч ойлик планни 1,5 баравардан ҳам ошириб бажаришга муваффақ бўлдилар.

ШОДИЁНА БАЙРАМ

МОСКВАДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Москва меҳнаткашлари, партия, жамоат ташкилотлари намояндалари 6 март куни ССР Иттифоқи Большой театрида Халқаро хотин-қизлар кунига бағишланган тантанали йиғилишга тўпландилар.

Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар президиумга чиққанларида залдагилар уларни қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

Тантанали йиғилишни КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари А. П. Шапошникова очди.

КПСС Марказий Комитетининг совет хотин-қизларига мурожаатини йиғилиш иштирокчилари баланд руҳ билан кутиб олдилар. Бу мурожаатни КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Р. Ф. Дементьева ўқиб берди.

Совет хотин-қизлари комитети раисининг биринчи ўринбосари К. С. Проскурникова доклад қилди. У йиғилиш иштирокчилари номидан совет хотин-қизлари меҳнатига юксак баҳо берганлиги учун, 8 Март куни муносабати билан самимий қутлагани учун КПСС Марказий Комитетига астойдил миннатдорчилик изҳор қилди, мамлакатимиз хотин-қизлари коммунистик қурилиш ишига бундан кейин ҳам ўз ҳиссаларини қўшаверадилар, бутун кучларини ёш авлодни коммунизм руҳида тарбиялаш ишига бағишлайверадилар, деб Коммунистик партия билан Совет ҳукуматини ишонтирди.

Лихачев номидаги автомобиль заводининг созловчиси Н. П. Романов йиғилиш аҳлини самимий қутлади. Йиғилишда шунингдек Москва областидаги «Рогачевский» совхозининг бош агрономи С. С. Пахомова, Москва Давлат университетининг студенти Т. Н. Шеховцова нутқ сўзладилар.

Пионерлар йиғилиш иштирокчиларини қизғин табрикладилар.

Тантанали йиғилиш иштирокчилари баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилдилар.

* * *

Йиғилишдан кейин байрам шарафига катта концерт қўйиб берилди.

(ТАСС).

СЎЗ — ИЛҒОР ХОТИН-ҚИЗЛАРГА

КОММУНИЗМ ҚУРУВЧИЛАРИ

Ҳ. ҒОЙИПОВА,
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раиси ўринбосари.

ХОТИН-ҚИЗЛАР коммунизмнинг актив қурувчилари. Халқ хўжалигини қайси тармоғида бўлмасин, ҳаммасида хотин-қизлар қатнашади. Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг саноати, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятини юксалтиришда аёлларимизнинг муносиб ҳиссалари бор.

Автоном Республикада сўнгги йилларда катта саноат корхоналари вужудга келтирилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш даражаси сифат жиҳатдан анча яхшиланди. Хоразм области, Қорақалпоғистон АССР ва Туркманистон ССР Тошовуз группаси районларини Ильич нури билан таъминлаётган Тахиатош ГРЭСининг қуввати 250 минг киловаттга етди. Шу кунда яна бир 100 минг киловатт энергия берадиган учинчи турбогенератор қурилмоқда.

Пахтачилик, чорвачилик, шоличилик, хуллас қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари кескин равишда ривожланмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ойим Камолова раислик қилаётган Амударё районидаги Крупская номли колхоз, Энажон Матсапаева раис бўлган Хўжайли районидаги Энгельс номли колхоз, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Омонгул Сапарбоева раҳбарлик қилаётган Чимбой районидаги Қ. Авезов номли совхознинг Карл Маркс номли бўлим пахтакорлари ҳосилдорликни кўтаришда пешқадамлик кўрсатмоқдалар. Бундай мисоллар жуда кўп.

САМАРҚАНД ЧИРОЙИ

Ш. ҲАЙДАРОВА,
Самарқанд область бош архитектори.

МЕН 1958 йилда Самарқандга «Ўзгипросельстрой» институтининг филиалига ишга келдим. Мени шаҳарнинг бош архитектори қилиб тайинлашди. Мана, 12 йилдирки, Самарқанднинг чиройи кундан-кун яшнаб бориши учун бутун истеъдодимни сарф этиб, ишлаяпман. Эски, нураган бинолар ўрнида янги, муҳташам бинолар қад кўтарди. Шаҳарни қайта қуриш иши асосан, 1960 йилдан бошланди. Ҳозиргача Гагарин массиви қайта қурилди. 4-5 қаватли бинолар билан кўркамлашди. Мактаб, болалар боғчалари, маданий муассасалар қурилиши авж олиб кетди. «А» ва «Б» микрорайонларида комплекс қурилиш ишлари олиб борилмоқда.

Ҳозир Самарқандда В. И. Ленин юбилейига тайёргарлик қизғин тус олган. Шунингдек, Самарқанднинг 2500 йиллигига ҳам ҳозирлик кўрмоқдамиз. Самарқанд тарихий музейи, ресторан, кутубхона, СамДУнинг янги ўқув корпуслари қурилиши давом этяпти. Янги чинни заводи, холодильник, лифт заводлари қурилиши давом этмоқда.

Бибихоним, Регистон, Шохи-Зинда, Гўр-Амир каби архитектура ёдгорликларига сайқал бериш ишлари давом эттириляпти.

Шаҳримиз жамоли кундан-кун очилсин, деймиз. Бунинг учун бутун куч ва билимимизни сарф этишга тайёрмиз.

ҚУЁШ БЎЛИБ ЧИҚДИМ ОЛАМГА

Мунисхон ТЕШАБОЕВА,
СССР Олий Советининг депутати.

ҲАР ГАЛ Марғилондан Москвага йўл олиб ерга қўнгинга қадар самолётда шу нарсаларни ўйлаб келаман. Ким эдигу ким бўлдик. Ўзбекнинг тўқиган атласларида етти ранг товланиб кўринади нур, деганда шоир ҳақ эди. Ўхшатиш жоиз бўлса, атласимиз ҳам ўзимизга ўхшайди. Кўнглимизда товланган, кўзимизда чарақлаган, юзимизда балқиган нурни оламга кўз-кўз қилади.

Бу нурни ким берди. Ленин! У вояга етказган, камол топтирган партия.

Ҳалол меҳнат қилдик. Камтарин меҳнатимиз юксак қадрланди. Қумрихон Содиқова қаҳрамон бўлди. Республика Олий Советига депутат қилиб сайланди. Қумрихон Камбарова Ленин ордени билан мукофотланди. Хуллас, комбинат ишчи ва хизматчиларидан 57 киши орден ва медаллар билан мукофотланди.

Самолётдан тушаману Олий Советнинг мажлислар залига шошиламан. Ҳисоб беришим керак. Мамлакат халқ хўжалиги масалаларини биргаликда кўриб чиқишим керак. Иш кўп, биргина Марғилон ипак комбинатимиз беш йиллик якунида 150 миллион 666 минг сўмлик маҳсулот бериши, ипак газламалар ишлаб чиқариш эса доҳий юбилейи йилида 31 миллион 251 минг метрга кўпайиши керак. Ана шуларни ўйлайман.

ТЕЖАЛГАНИ — НАҚД БОЙЛИК

ТОМА-ТОМА КЎЛ БЎЛУР

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коллективи КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш» ҳақидаги Хатни муҳокама қилаётир. Биз қуйида механика-йиғув цехи ишчилари йиғилиши ҳақида ҳикоя қиламиз.

...Биринчи смена тугади. Ишчилар механика-йиғув цехи мажлислар залига йўл олишди. Бу ерда «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш» ҳақидаги Хат ўқиб эшиттирилди. Биринчи бўлиб илғор слесарь Михаил Чюриков сўзга чиқди.

— Партия-ҳукуматимизга минг раҳмат,— деди у.— Кўнглимиздагини топиб гапиришибди. Заводимиз навқирон йигитдек ўсиб улғайди. Номи бутун жаҳонга кетди. Тажриба синов участкамизда синаб кўрилаётган янги кенг қаторли «ХН-3,6» «зангори кема»си ҳам ҳадемай йиғув конвейерига тушади. Доҳиймиз юбилейигача эса 1700 та «Ўзбекистон» машинаси етказиб беришга сўз берганмиз. Сўзимизнинг устидан, албатта чиқамиз ҳам.

Хўш, тежаб-тергаб иш тутиш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини юқори кўтариш, ички резервларни топиб ишга солиш нимага боғлиқ? Сир эмас, барчамиз ҳам ўн-ўн беш минут аввалроқ ишни тўхтатиб тушки овқатга чиқамиз. Бу ҳисоб-китоб қилинса, биргина сменамиздаги 180 ишчи 2700 минут яъни қарийб 32 соат қимматли вақтни исроф қилди, деган гап. Сменани тугатиб, уйга қайтишда ҳам шундай. Қисмларни бўяш бўлимига келсак, бу ердаги аҳвол жуда ачинарли. Бўёқни қўлда челаклаб деталлар устидан сепилаётганлигини ҳеч кечириб бўлмайди. Бу ҳақда иқтисодчимиз Анна Сазанова билан суҳбатлашдик. У, бу ҳолга чек қўйганимизда бир ойда цехимиз бўйича сарфланаётган бўёқдан 1000 сўм тежаб қолиш мумкинлигини айтди.

Цех электриги **Ли Данчи** шундай деди: — Бўёқ бўлимидаги печкалар, қуритгичларнинг ишласа, ишламаса юргизиб қўйилаётганлигига барҳам берилса, ускуналарда тежамкорликка риоя қилинса, ойида 800 сўмлик электр энергия иқтисод қилишимиз мумкин.

Цех катта мастери И. Бурнашев янги ташаббус билан чиқди. Ўзи оталиққа олган кичик кисмларни тайёрлаш участкасида чиқинди металлардан 10 хилдан зиёд деталлар ҳозирлаш мажбуриятини олди. «Шу йўл билан,— деди у,— биз бир сменада 450—500 сўмгача давлат маблағини тежаб қоламиз. Буни бир ойга кўпайтириб кўринг-чи?..».

Цех бошлиғи Б. Рейхштат имконият ва режалар ҳақида гапирди. Цехда 33 номда узел 125 хилдан зиёд қисм ишлаб чиқариляпти. Бир сменада 20 та пахта териш машинасини йиғиш имконини берувчи қисмлар етказиб беріляпти. Цех коллективининг қабул қилган қарорида бу рақамни 22-23 тага ошириш, 40 ишчини махсус курсларда ўқитиш, ускуналарнинг бекор туриб қолишини 7-8 процент, ишчилар қимматли вақтининг исроф бўлишини 10 процент камайтириш таъкидлаб ўтилди. Цехда маҳсулот сифатини ошириш учун ҳафтада бир марта сифат кўриги кунларини ўтказиб туриш, меҳнат интизомини бузувчиларга, бракчиларга маъмурий жазолар кўриш комиссиялари тузилди. Техникавий тадбирларни амалга оширишни муттасил назорат қилиб борувчи 7 кишидан иборат комиссияга цех бошлиғининг ўринбосари Ғани Зокиров бошлиқ этиб тайинланди ҳамда беш йиллик топшириқларини барвақт уддалашни таъминлашга қаратилган чоралар белгиланди.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: Цехда йиғилиш пайти. Чапда цех бошлиғи Б. Рейхштат сўзламоқда.

А. Тўраев фотоси.

Бахтини меҳнатдан топган бу қиз Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати ишчиси Зулфия Аблаева бўлади. Ишлаб чиқаришда ва жамоат ишида фаол қатнашаётгани учун унга коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак ном берилган.

АЁЛ, ОИЛА, МУҲАББАТ

— Сиз энг азиз хислатлар деб билган сифатлар нима!
— Эркакларда — куч-қувват, аёл ларда — майинлик.

К. Маркс.

* * *

Коммунистик ташкилот хотинларни муштарак [умумий] қилмайди, қайтага, аксинча, хотинларнинг умумийлигини йўқ қилади.

Ф. Энгельс.

* * *

Эркак билан аёл ўртасидаги муносабат ижтимоий экономика билан жисмоний эҳтиёж ўртасидаги ўзгариб туришларнинг анчайингина ифодаси эмас... Коммунизм ўзи билан аскетизм [дунё лаззатларидан воз кечиш] эмас, балки хушвақтлик, тетиклик олиб келиши, ишқий ҳаёт мамнуниятининг самараси бўлган ҳушвақтлик, тетиклик олиб келиши лозим.

В. И. Ленин.

* * *

Қизил Октябрь Шарқ аёллари қалбида тенгликка ва эркинликка ташналик оташини ёқди, бу оташни энди ҳеч қандай куч сўндиролмайди. Бу оташ тобора алангаланиб, кўкка кўтарилмоқда, унинг учқунлари Совет Иттифоқидан ташқариларга сочилиб, занжирбанд, хўрланган Шарқ аёлларини уйғотмоқда.

Клара Цеткин, «Лениннинг бутун дунё аёлларига истаклари» китобидан.

* * *

Сен, бизнинг муҳаббатимиз гўё... бутун инсониятга қаратилган бўлади, дейсан. Бунинг гўё шундай бўлиши мумкинлигига ҳеч қачон ишонма. Бундай деб гапирганлар—мунофиқлардир. Умуман ҳаммага меҳр-муҳаббат билан қараш мумкин бўлмаган нарса: умуман ҳамма абстракциядир, алоҳида-алоҳида кишилар муайяндир.

Ф. Дзержинский.

* * *

Бизда айниқса ёшлар ўртасида янги турмуш тўғрисида гапиришни яхши кўрадилар. Бу янги турмуш айниқса қизларга муносабат масаласида жуда бузиб тасвир қилинади... Ҳозир биз чинакам эркин муносабат ўрнатаётган бир вақтда бу нарса эркак билан хотин-қиз ўртасидаги муносабатда ҳеч қандай масъулият бўлмаслиги керак деган гапми!

М. И. Калинин.

* * *

Зоя халқимиз тараққиётида майдонга келган энг яхши хислатларнинг ҳаммасини ўзига сингдирган эди. У рус халқининггина эмас, балки бутун совет халқининг қизи эди. Зоянинг ва бошқа совет хотин-қизларининг маънавий саботи фашистлар ваҳшийлигини енгди.

М. И. Калинин.

МЕҲРИБОН ОНА,

Ўзбекистон комсомолининг XIX съезди делегати Раиса Лищенко В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига олган шахсий мажбуриятини муваффақиятли адо этди. Ҳозир Тошкент тўқимачилик комбинатининг бу илғор ишчиси 1972 йил ҳисобига ишламоқда.

И. Глауберзон фотолари.

Мустақил ҳаёт йўлига қадам қўйган бу қиз танлаётган касбидан бениҳоя мамнун. Тошкентдаги 21-ҳунар-техника билим юртининг ўқувчиси Шаҳодат Худойқулова ҳадемай дала сардиничилари сафидан муносиб ўрин олади.

А. Тўраев фотоси.

МЕҲР ЧАШМАСИ

ОНАИЗОРГА ХАТЛАР

Ильич ўз онасига ёзган хатларни одатда «Азиз онажон...» деб бошларди. Бу хатлар онага бўлган чексиз муҳаббатнинг ва фарзанд садоқатининг рамзи сифатида юракни тўлқинлантиради. Маълумки, Владимир Ильичнинг кўп умри сургунларда, онаизоридан йироқларда ўтди. Ильич ана шу айрилиқ йилларида азиз онажонини бир нафас ҳам унутгани йўқ. Мана у Шушенское сургунидан ёзган хатларидан бирида шундай ёзади:

◆ ◆ ◆

«АЗИЗ ОНАЖОН... ахир мен «азал-азал»дан сенга ҳар якшанба куни хат ёзиб келаманку...».

Ильич меҳрибон онасини беҳад севар ва ҳурматларди. Мария Александровна (Ильичнинг онаси) ҳам ана шундай буюк ҳурмат ва илтифотга лойиқ она эди. Унинг ёшлиги етимликда ўтган, ҳаёт ва турмушнинг оғир изтиробларини ўз бошидан кечирган эди. У фарзандлар қалбига ёшликдан ҳалоллик ва покликни омихта қилиб ўстирди.

Замона буюк қалб эгаси бўлган Мария Александровна зиммасига катта жафолар солди. Ўғли Александр подшога қарши суиқасдда айбланиб дорга осилди. Володя эса ўсмирлик йилларидан бутун қалби билан энг машаққатли йўлни — революция йўлини танлади. Неча йиллардирки, она у билан фақат мактублардагина сўзлашиб турди.

Ильич мудом онасини ўйларди. Сургунларда юриб унинг ғамини ерди. У ўз хатларида онаси турган квартираларни суриштирар, захми-заҳ эмаслигини сўрар ва ниҳоят: «Азиз онажон, сендан ўтиниб сўрайман менга ҳеч нима юбормагин, пенсия пулингни темамасдан ўзингга ишлат» деб ёлвориб ёзади.

Владимир Ильич онаизорини бирон бир байрам билан табриклолмай қолмасди. Фаришта куни ва янги йил билан қайта-қайта табриклар, саломатлик тиларди. Ильич доимо онаизорининг ёнида бўлгуси келар, унга фарзандлик меҳри-мухаббати билан кўмаклашгиси келарди. Лекин тарих ҳукми билан Ильич зиммасига оғир вазифа тушди. У давр ва замон ғилдирагини ортга буриш учун бел боғлади. Бу эса унинг мураккаб ва оғир шароитларда яшашга жабру-ситамларга бардош беришга, сургунларга кўникишга мажбур этди.

Энг оғир кунларда ҳам Ильични она муҳаббати қўллаб турди. У сургунларда юриб она кўнглини кўтаришга, унга мададкор бўлишга тиришди. У қаерда бўлмасин ўз онаизори ҳақида қайғуриб, унга устма-уст мактублар йўллаб турди.

Мария Александровна айрилиқ йилларида икки марта Ильични кўргани борди. Ильич азиз онажонини ўз ёнига чорлар экан, қайғуриб шундай ёзади:

«Азиз онажон... сен билан тез кунда кўришиш умидидаман. Аммо саёҳат сени жуда ҳам толиқтириб қўймаса бўлгани... кундузлари поездда юриб, кечалари эса меҳмонхоналарда дам олиб ўтказиш керак...»

Шу хат давомида: «...Сенинг йўлга чиққанлигинг тўғрисидаги телеграммани сабрсизлик билан кутаман... «скорий» поездларда юришингни маслаҳат бераман. Сени қаттиқ қучиб қоламан...» Она ўз фарзанди Ильич билан сўнгги марта Стокгольмда дийдор кўришади.

Ана шу сафарда унга ҳамроҳ бўлган Мария Ильинична Ульянова шундай хотирлайди:

«Биз жўнаб кетаётганимизда Владимир Ильич бизни соҳилгача кузатиб қўйди—унинг пароходга чиқиши мумкин эмасди, чунки бу пароход руслар компаниясига қарашли эди, бинобарин унда Владимир Ильични қамоққа олишлари мумкин эди. Унинг пристанда туриб, онасидан кўз узолмай, қандай чеҳра билан термулиб қараганлиги ҳали ҳам эсимда. Шунда унинг чеҳрасида нақадар чуқур дилпоралик намоён бўлган эди. У онаси билан бу учрашувнинг сўнгги учрашув эканлигини сезиб тургандек эди...»

Ильич оилада, аввало онаизори олдида садоқатли фарзанд эди. Донишмандлар айтганидек, ҳаётга бўлган муҳаббат онага бўлган муҳаббатдан бошланади. Шу жиҳатидан ҳам, Ильичнинг ўз онаизорига ёзган мактублари бизнинг кунлардаги ёш коммунистик авлод учун ибратлидир. Ильич қўли билан онага ёзилган хатларни ўқир эканмиз, бизга ва замонамизга буюк Ленинни берган улуғ зот — Мария Александровна қаршисида миннатдорона таъзим қиламиз.

ЛИРИКА ДАФТАРИДАН

ИЛЬИЧ НУРИ

Чироқ ўчди тунда туйқусдан,
Оппоқ қоғоз узра чўкди шом.
Қуёш гўё ботди уйқусига,
Шеър узилди, жим қолди илҳом.

Битаётган мисрам сўнгига
Қўёлмасдим нуқта ё вергул.
Нур керакдир ҳатто кўзгуга,
Нурсиз кўнгил бўлармi кўнгил?

Зим-зиёдир хона, бўм-бўшдай
Жиҳозлар ҳам даҳшатли, хунук,
Мен бандидай қотдим гўшада,
Назаримда олам тор туйнук.

Бир сония тун сиёҳидан,
Ортиб кетди юракнинг ранжи,
Айрилгандай дил муштоқидан,
Узилгандай қўшиқнинг авжи.

Порлаб кетди Ильич чироғи,
Қаламимга оқиб келди нур.
Нурга тўлди дафтар вароғи,
Ҳар мисрада нур жилва қилур.

Равон-равон кўчди ҳисларим,
Шеърга нуқта қўёлди қалам.
Асрларким мен нур изладим,
Шу нур билан равон шеър, аллам.

ШОИРНИ СЕВСАНГИЗ..:

Шоирни севсангиз,
севинг ўйлаброқ,
Доғда қоласиз.
Шоир кўнгли кетар
ирмоқлар бўйлаб,
Сизчи,
Тоғда қоласиз.
Кутиб ғунчаларнинг хандасин
Гулшан ичра қолиб кетар у.
Гоҳи чертар ой чирмандасин,
Гоҳ оташсиз ёниб кетар у.
У юз ёшда ишқдан тўлишар,
Туйғуларин этмагай нисор.
Одамларга завқин улашар,
Сиз ҳорийсиз кутгунча висол.

Ҳар гўзалликк, покликка шайдо,
Хаёл сурар шеър, шеърга гадо.
Кетиб қолар тўлқин қувганча,
Сиз қирғоқда қолурсиз ўйчан.
Гоҳо туни бедор, илҳом кутади,
Субҳи-саҳарларда қалам тутади.
Тунни уласа тонгга,
Кутиб ҳорасиз,
Юрак порасиз.
Шоир қалби бамисоли шамъ —
Тунлар ёниб, тонгни кутади.
Шоир қалби мисли бир гулшан —
Азиз ҳиссин шеърга тўкади.
Шайдоларга ғазал тутади,
Шоирни севган ҳам ёниб ўтади.
Шоирни севсангиз,
севинг ўйлаброқ.

БЕҚАСАМ

(ЙИГИТЛАРГА)

Аёл тиккан беқасам тўнни
Йигит сербар елкага ташлар...
Мени орзу, хаёллар бошлар
Тингланг, ошифта бу кўнгилни.

Қизлар ипакларни тароқлар,
Йигитларга тўқир беқасам.
Арқоқларни дил била боғлар,
Истар йигит иқболи кулсин.

Туйғуларин тўкиб охорлар
Беқасамнинг харбир қатини.
Ишқ розини ўқиб наҳорлар
«Беқасам» деб қўйди отини.

Ҳа, беқасам — безавол кўнгил,
У беғубор ишқи аёлнинг.
Эгнингизга солинг-у, сўнгра
Измин тутинг ширин хаёлнинг.

Аввал ёнинг ишқ гулханида
Сўнгра, беқасам тўн кийингиз.
Вафоман, — денг қиз сўрганида
Бахтга тўлар шунда уйингиз.

Қиз йўлига тўкиб гул-алвон
Иқбол тутинг иссиқ кафтига.
Юрагига солманг ҳеч армон
Яшнаб ўтсин ишқ тафтингиздан.

Аёл тўқиганда беқасам
Хаёлидан шулар ўтади.
Она тикса чопон беқасам
Ясоғлиқ уй, куёв кутади.

Беқасам тўн тортар нигоҳим
Камаланми... йўқ, минг бор гўзал.
Гўё баҳор гул, алвон тақиб,
Сабзалардан дастурхон тузар.

Мисли мовий денгиз... мавжидан
Ғазал, нозли қўшиқ тўқилур.
Мисли ҳижрон йўли... ранжидан
Уйқусиз тун, ўкинч ўқилур.

Мисли даре... қулун тўлқинлар
Соҳилларга айтар розини.
Мисли оқшом... эртак тўқилур,
Бахши олар қўлга созини.

Мисли қир у... лола гулхани
Муҳаббатдан ёнар ловуллаб.
Йўқ, йўқ, арғумчоқ у... турналар
Келар ошиб тоғлар, овуллар.

Беқасамим мисли сунбул соч,
Қирқ кокилни қўйгандай ташлаб.
Туташ қошдай сўлим у, қийғоч,
Боққан ҳар кўз кетгуси яшнаб.

Кўз ўнгимда олис-олис йўл,
Боболарнинг санъаткор қўли.
Унда қуёш, ҳайдалган далам,
Мунис онам куйлаган алла.

Йигит кўнгли тоғ бўлсин доим,
Қизнинг кўнгли пок бўлсин доим.
Беқасам тўн тахмонда азиз,
Она бағри боғ бўлсин доим.

Севги қадим — асрий умри бор,
Лек қўлида кўринмас асо.
Кимнинг азиз ёрда кўнгли бор,
Қутлуғ куни кияр беқасам.

Эътибор ОХУНОВА.

1970 йил.

Қалбда аланга

Қ. МАҲКАМОВА,
Ўзбекистон ССР социал таъминот министрининг ўринбосари.

БУЮК пролетар ёзувчиси Алексей Максимович Горький революция тонготарини олқишлаб, аёлларга шундай мурожаат қилган эди:

«Оналар! Аёллар! Сўз Сизларга берилган, Сиз қонунлар ижод қилиш ҳуқуқига эгасиз. Ҳаёт Сизлардан бошланади ва ҳаммангиз, ягона бир мушт бўлиб ўлимга қарши шу гўзал ҳаётни ёқлаб чиқдингиз».

Адибнинг бу сўзлари урушга қарши, тинчлик ва озодлик учун, нафислик ва нафосат учун, олижаноблик ва инсонпарварлик учун актив кураш олиб бораётган заҳматкаш, меҳрибон азиз хотин-қизларимиз мисолида тўла исботланяпти. Аёлларимиз ҳаёт барпо этишяпти, ижод қилишяпти, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эркаклар билан баб-баравар тер тўкишяпти, меҳнатда ўрнак кўрсатиб ишлашяпти.

Октябрь революцияси ўзбек хотин-қизларига ҳам чинакам бахт эшикларини очиб берди. Уларнинг эркаклар билан ҳуқуқий ва амалий тенг бўлишини кўзда тутувчи ташкилий-сиёсий, маданий ва иқтисодий чора ва тадбирларни белгилаб берди.

Совет хотин-қизлари партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги ва меҳрибонлиги билан чексиз бахтиёрдирлар. Ватанимизда аёлларнинг тенгсизлиги йўқолди. Социализм жаҳон миқёсида улкан ғалабаларга эришди. Коммунизмнинг моддий-техника базаси яратиляпти. Ҳозир КПСС аъзоларининг бешдан бир қисмини, касаба союз аъзоларининг 50 процентини, СССР Олий Совети депутатларининг қарийб 30 процентдан кўпроғини хотин-қизлар ташкил этади.

Ҳозирги вақтда фақат бизнинг республикамизда 1 миллион 18 мингдан ортиқ кўп болали она давлат нафақалари билан таъминлаб турилибди. Давлат нафақалари учун ҳар йили 87 миллион сўмга яқин пул сарфланяпти. 1 миллион 364 минг 208 та кўп болали она СССРнинг орден ва медаллари билан мукофотланган. Шундан 11 минг 997 таси «Қаҳрамон она» деган шарафли номга эга. Бундан ташқари, колхоз пенсиясини олувчи аёллар ҳам кўпайди. 337 минг 412 аёл колхозларнинг доимий пенсияси билан таъминланган. 130 минг ишчи-хизматчи аёллар узлуксиз равишда пенсия олиб турибди.

Ленин партиясига бўлган миннатдорчилик туйғуларини айтиб адо қилиб бўлмайди. Хотин-қизлар қалбига қулоқ солсангиз, уларнинг юракларидан қўшиқлар жўшиб чиқади.

«Онам 15 фарзанд туққан, шундан ҳозир бор-йўғи учтагина қолдик, холос. 12 таси ўлиб кетишди. У пайтда медицина тараққий этмаганди. Оға-иниларим арзимаган касаллик билан қурбон бўлаверган. Мен бахтли замонда яшаяпман. Ўн бир фарзанднинг онасиман. Ҳаммаси ҳаёт. Шундай бахтга муяссар қилган партиямдан ҳар қанча миннатдор бўлсам арзийди», деб ҳикоя қилади Қаҳрамон она Мўътабар Ойтўраева.

Мўътабархон боғчада тарбиячи бўлиб ишлайди. Айни вақтда Тошкент шаҳар Октябрь район халқ судида маслаҳатчи, актив жамоатчи аёллардан.

Давримизнинг нашъу намоси, меҳнат қувончи, ҳаёт севинчидан Саломат Рауфжонова ҳам баҳраманд. У 16 фарзанднинг онаси. Термиз районидаги «Намуна» колхозида истиқомат қилади, колхозда ишлайди. «Қаҳрамон она» деган шарафли ном эгаси бўлгани билан фахрланади она. Айни пайтда у кўп болали оналар учун бериладиган нафақа ҳам олади. Фарзандлари бухгалтер, шифокор, шофер, пахтакор ва бошқа касбларда ишлашади, ўқишади. Саломат опанинг эри Набижон Тоҳиров ҳам колхозда ишлайди. Сабзавотчилик бригадасининг бошлиғи. Республикада хизмат кўрсатган пахтакор, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ орденига сазовор бўлган, «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан тақдирланган.

Бундай намунали оилаларни кўплаб мисолга келтириш мумкин. Уларнинг ҳаммаси ҳам «бугунги зуҳра юлдузидек ёрқин бахтимиз учун партияга раҳмат, ҳукуматимизга раҳмат» дейишмоқда.

Совет халқларининг катта оиласида дунёга келган фарзанд, хоҳ у ўғил бўлсин, хоҳ қиз — улар умумхалқ, умумдавлат меҳри ва шафқати билан ўраб олинган. КПСС XXIII съезди материалларида «Болаларнинг бахтли бўлиб ўсишларини таъминлаш коммунистик жамият қурилишининг энг муҳим ва олижаноб вазифаларидан биридир» дейилади.

Ҳозир биргина бизнинг республикамизда минглаб болалар муассасалари, туғруқхоналар, болалар боғча ва яслилари ишлаб турибди. Азиз фарзандларимиз учун, уларнинг дам олишлари ва ҳордиқ чиқаришлари учун юзлаб пионер лагерлари, уларнинг саломатликларини қўриқлайдиган неча ўнлаб алоҳида шифохоналар иш олиб боряпти. Бизнинг мамлакатимизда ҳам ҳар йили 1-июнь дунё болаларини ҳимоя қилиш куни сифатида тантана қилинади. Бу шодиёна болаликни эъзозлаш, уларга кўрсатилаётган давлатимиз ғамхўрлигининг боисидир. 8 Март халқаро хотин-қизлар байрамида фарзандларимиз ўз мухтарам оналарининг қувончларига шерик бўладилар. Совет хотин-қизларини бу байрам билан фақат болаларигина эмас, совет кишиларигина эмас, балки тараққийпарвар бутун жаҳон аҳли олқишлайди, қутлуғ айёмлари билан муборакбод этади.

Бу йил Владимир Ильич Ленин туғилган кунга 100 йил тўлади. Дунёда энг табаррук зот ҳисобланган ОНА Улуғ Ленинга катта миннатдорлик туйғуларини айтади, прогрессив инсониятнинг буюк доҳийси туғилган кунни ўз хонадонида, қалби ва юрагида юз берган шодлик, тўй, қувончли зоқеа сифатида шарафлайди, байрам қилади.

ИШОНЧ

Улуғ Ватан уруши бошланган йили баъзилар энди колхоз далалари хувиллаб қолади, деб қўрқишган эди. Чунки, меҳнатнинг оғирини қиладиган йигитлар ҳаммаси фронтга кетган, аёллар бири фарзандларини, бири ака-укасини, бири умр йўлдошини жангга кузатиб, кўнгиллари изтиробда эди.

Мен ўша вақтда ўн олти яшар қиз эдим. Далада озгина ишлашим билан менга звено беришди. Пахта экиб, даладан қайтмай ғўзаларни парвариш қилардик. Урушнинг иккинчи йили май ойида илғор теримчилар қатори мени Бутуниттифоқ фронтчи хотин-қизлар кенгашига Ўрта Осиё хотин-қизлари номидан вакила қилиб юборишди.

Колхозимизга қайтиб, айтганимни қилдим. Бошқа звенолар ҳам бу ишга қўшилиб, зарбдор бригада ташкил этдик. Шу йили оддий бригадалар гектаридан 15-20 центнердан, бизнинг зарбдор бригада эса 26 центнердан ҳосил берди. Бригадамиз эл оғзига тушди. Яна бир йилдан сўнг мени шу колхозга раис қилиб сайлашди.

Ўн саккиз ёшли қизнинг колхозга раис бўлиши уруш даврида ажабланарли эмасди. Колхозда область бўйича яхши ҳосил олдик.

Катта хўжаликка раҳбарлик қилиш учун фақат пахтачиликни яхши билиш кифоя қилмасди. Билимимиз етишмаслигини сезиб турардик. Шунинг учун ариза бериб, Москвага икки йиллик партия мактабига ўқишга кетдим. Ўқишни битириб келиб, Ўзбекистон пахтачилик министрининг ўринбосарлигига тайинландим. Ҳозир Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари вазифасида ишлаяпман.

Қуш тилини қуш билар, дегандай, аёл қалбини ҳам аёл яхши тушунади. Ёшлигимда далада ишлаганим учун аёллар меҳнати қанақалигини тушунаман. Аёлларнинг ҳар қанча меҳнат қилишга қудрати етади, лекин улар ўзларининг аёллигини, вафодор ўртоқ, меҳрибон она, ғамхўр уй бекаси эканлигини ҳам билади.

Турсуной КАРИМОВА

СУРАТДА: Ойкарам Умарова қизларига хотираларини айтиб бермоқда.

Р. Шамсиддинов фотоси. (ЎзТАГ).

«ҲУЖУМ» ГУЛИ

Ойкарам Умарова! Бу аёлнинг ҳаёт йўли ибратли. Самарқандда паранжи ташлаш бошланганда у биринчилардан бўлиб бу ташаббусга қўшилган. «Ҳужум» фабрикаси дастлаб очилганда у биринчи бўлиб ишга кирган. Ўзи биринчилардан бўлиб бошқа хотин-қизларнинг ишга киришларига ташвиқот қилган.

1931 йилнинг январи Ойкарам Умарова ҳаётида унутилмас из қолдирди. У партия сафига ўтганини ҳали-ҳали ҳаяжон ва завқ билан эслайди.

Йиллар ўтди. Ҳар йилги 8 Март байрами бу аёлга шодлик ва бахт етаклаб келади. У ҳар баҳор байрамини ҳушнудлик билан кутиб олади. Ойкарам оддий тўқувчи эди, У йигирувчи бўлди. Бригадирлик қилди. Мастерликка кўтарилди. Республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофтланди. Район ва шаҳар Советларига депутат қилиб сайланди.

Ҳозир Ойкарам Умарова қарилик завқини тотяпти. У ҳамон ёшларга ўз тажрибаларини ўргатишдан эринмайди. У беш болани вояга етказди, меҳрини берди уларга, Улуғ Ватан уруши йиллари уч қизни ўз меҳрибон бағрига олиб, оналик қилди. Ҳозир улардан бири Анвара Самарқанд сут комбинатининг директори. Баҳор «Ҳужум» фабрикаси партия ташкилотининг секретари. Мамлакат боғча мудираси. Нина эса Фарғонада ишлайди.

С. ФРОЛОВА.

1. Фазилат Шукурова ўзбек хотин-қизлари орасидан чиққан биринчи чангчи. Фазилат жўшқин ижоди билан санъатимиз дурдонасига ўз улушини қўшиш иштиёқи билан тўлиб-тошган. 2. Иккинчи суратдаги қизни бутун республика танийди. Сут булоғини тинмай жўш урдираётган Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзоси Гулнора Ғаффорова касбдошлари мусобақасида ҳамон пешқадам. 3. «Узбексельмаш» заводи коллективи Саодат Ҳақназарова билан ҳақли равишда фахрланади. У смена топшириқларини 120-130 процентдан адо этиб, барчага намуна бўлмоқда.

А. Тўраев, И. Глауберзон фотолари.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

Она насиҳатин қуйволсин қулоқ,
Дунёда ёмонлик истамас мутлоқ
Бағрида ўстирмиш жонидан азиз,
Жонингдек азиз тут кечаю кундуз.

Абулқосим ФИРДАВСИЙ.

* * *

Ғўрлик, телбаликни чиқар бошингдан,
Онанг хизматида бўлғил ёшингдан.

Носир ХИСРАВ

Онангдан бош тортма, ошмасин дарди,
Шараф тожи эрур оёғин гарди.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

* * *

Бошни фидо айла ота қошиға!
Жисми қил садқа она бошиға!
Тун-кунингга айлагали нурпош,
Бирисин ой англа, бирисин қуёш.

Алишер НАВОИЙ.

* * *

Агар кўнглимни олса ўшал Шероз жонони,
Қаро холига бахш этгум Самарқанду Бухорони.

Ҳофиз ШЕРОЗИЙ.

УЛУҒ ИЖОДКОР

ЧИНОР ва НИҲОЛ

МЕН ҳар гал бу икки аёлни учратганимда, суҳбатлашиб қолганимда, саҳнада кўрганимда, ҳаёт ва ижод йўлларига назар ташлаганимда кўз ўнгимда азим чинору нозик ниҳол гавдаланади. Ҳа, бу икки инсон тимсолида йиллар синовига бардош берган, мағрур чинор дарахти билан эндигина гулга кириб, боғбоннинг меҳрли парвариши туфайли оройиш топаётган ниҳолни кўраман. Устоз ва шогирд! Бири Совет Иттифоқи халқ артисткаси атоқли саҳна устаси Сора Эшонтўраева, иккинчиси Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистка, истеъдодли санъаткор Риҳси Иброҳимова. Байрам арафасида булар билан учрашиб, суҳбатлашдик.

— Улуғ Октябрь инқилобининг эллик бир йиллиги арафасида театримиз ажойиб санъат кошонасига кўчиб ўтди. Коллективимиз янги кошонада ўзбек аёлининг исёнкор қалбини моҳирона очиб берган классик асарни қўйиб мавсумни бошлади. «Қуш эдим, қанотимни қайирдилар, гул эдим, булбулимдан айирдилар...» деб машъум тақдирни қарғаган, золим замонадан зулм кўриб, унга ўт қўйинглар, деб фарёд чеккан Жамила яна саҳнада...

— Жамилани ўзингиз ўйнаганмидингиз?

— Йўқ, мен неча йиллар бадалида биринчи марта Жамиланинг қалб тўғёнларини залда ўтириб тингладим, унинг интилишларини четдан туриб кузатдим. Ўшанда Жамилани биринчи марта Риҳсихон ўйнади. Яхши ўйнади. Спектакль тугагач, янги Жамилани — Риҳсихонни муваффақият билан қучиб табрикладим. Ўшанга ҳам уч йил бўлибди.

— Сора опа, санъат даргоҳига қачон кириб келгансиз, биринчи саҳнага чиқишингиз қандай бўлган?

— Ўша қора кунларни эсласам энтикиб кетаман. Кечмиш йиллар бир умр ёдимда қолган. 1923 йил 8 март эди. Ҳамма «Турон» клубига йиғилган. Оқшом. Залда паранжи, чимматли аёллар, келинчаклар ўтиришибди. Мен ҳам дугонам билан келганман. Бир вақт саҳнага бошига қизил дуррача танғиган аёл чиқди. Унинг қўлида қизил байроқ ҳилпирарди. У 8 Март ва хотин-қизлар озодлиги, эрки ҳақида тўлқинланиб гапирди. Ҳаммани ўзига ром қилди. Бирам гапга чечан у аёл Собира Холдорова эканлигини кейинчалик билдим. Ўша оқшом Зебинисо номли 2- қизлар интернати театр ҳаваскорлари «Етим қиз» драмасини намойиш қилди. Асранди қиз ролини мен ўйнадим. Ўзим етима эмасманми, ролни шу даражада берилиб ўйнабманки, чиндан ҳам таҳқирлаш, адолатсизлик, зулмдан томошабинлар йиғлашибди. Спектакль тугагач, таъсирланган залдаги аёлларнинг бир қисми паранжисини иргитиб, очиқ юз билан уйларига қайтганларини ҳали-ҳали эслайман.

Сора опа менга дид билан тутилган альбомни узатади. Аста варақлайман. Кўз ўнгимда театрнинг жонли лавҳалари гавдаланади. Мана, ўша «Бой ила хизматчи»дан саҳна. Бой ролида марҳум Обид Жалилов... Қора мавр Отелло тимсолида Аброр Ҳидоятов... Иффатли қиз, оқила Гули бўлиб Сора Эшонтўраева кўз ўнгимдан ўтади. Иккинчи альбомни қўлга оламан. Бу эса театр тарихининг қимматли хазинаси — унутилмас саналар, ноёб фикрлар, қайдлар, баҳолар, тақриз ва таклифлар жамламаси. Қайта-қайта ўқийман. Сора опа ўзбек театр тарихининг энг биринчи жонли гувоҳларидан эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қиламан.

Вақт пешиндан оғди. Суҳбатимиз ҳамон қизғин давом этарди. Шу пайт қўнғироқ жиринглади. Сора опа узр сўраб эшикни очди. Риҳсихоннинг келиши суҳбатимизга янада жон киритди. Мақсадимизни англаб, бир оз ўйга толгач, гап бошлади у.

— Сора опам менга чинакам устоз, ғамхўр мураббийлар. Санъат даргоҳига илк марта қадам қўйган кунимоқ уларнинг меҳрибон маслаҳатларини эшитганман.

— Риҳсихон, Сора опа билан дастлабки учрашувингиз ҳақида гапириб берсангиз!

— Бу жуда қизиқ бўлган. Ҳамза театрининг 35 йиллик тўйи бўлаётган эди. Мен ўшанда Тошкент театр институтида ўқирдим. Бутун студентлар номидан кечада табрик сўзи айтишни ва гулдаста тақдим этишни менга топширишди. Ўша оқшом тўлқинланиб, ҳаяжон билан саҳнага чиқдим. Не бахтки, ёнимда Сора опам турардилар. Ҳамма ишни ўрнига қўйиб бажардим. Сора опам мени бағрларига босиб миннатдорчилик билдирдилар. Шунда меҳримиз тобланиб, дўстлик ипларимиз бир-бирига боғланиб қолганини кейинроқ англадик. Шу-шу ҳамон биргамиз.

— Риҳсихон, энг яхши кўрган ролларингиз қайсилар?

— Очиғини айтсам Офелия, Жамила ва Гулини алоҳида ихлос билан ўйнайман. Чунки, бу образлар устидаги меҳнатларим ҳазилакам бўлмаган. Кейин бу ролларни аввал Сора опам қойиллатиб меъёрига етказиб ўйнаганлар. Шу сабабли Сора опамлардек маҳорат билан ўйнашга бор ғайратимни, меҳнатимни бераман, шунга интиламан.

— Сора опа, Риҳсихон, сизларга раҳмат, яхши суҳбатлашдик. 8 Март Жаҳон аёллари байрами айёмида газетхонларимизга, умуман, хотин-қизларга қандай истаклар билдирасизлар?

— Ўтмишда эл назаридан четда бўлган бир етимага Совет замони, Улуғ Октябрь, доҳий Ленин ёруғ кун ҳадя этди, бахт берди, ўқитди, элга танитди. Порлоқ истиқбол билан учраштирди. Обрўли қилди, унвон эгаси бўлдим. Орден тақдим. Минг раҳмат! Мен камбағал деҳқон оиласининг ночор қизи, бугун бахтли аёлларимизнинг бахтлисиман. Бахтиёр ёш авлод билан, озод совет кишилари билан бир даврда яшаётганимдан миннатдорман. Риҳсихон каби келажаги порлоқ шогирдларим борлигидан ўзимда йўқ шодман. Нурли тақдир, туғанмас бахт, умрбод шодиёналик бахш этган халқимизга, партиямизга, доҳий Ленинга таъзим ва шукронамизни изҳор этамиз!

Анвар ЮСУПОВ.

ГЎЗАЛЛИК ШАЙДОСИ

Сиз Лайло Салимжонованн яхши биласиз. Ҳар гал қўлингизга «Саодат» ёки «Муштум» журналларини олганингизда бу мўйқалам соҳибасининг ранг-баранг мавзулардаги расмларини, портретларини, ҳажвий ҳандаларини кўриб завқ-шавқ олгансиз.

Лайло Салимжонова тасвирий санъатга ёшлигидан ихлос қўйган. У П. Беньков номидаги Тошкент бадиий билим юртига ўқишга кириб, 1957 йили тугатди. Шу йили Островский номидаги театр ва рассомчилик санъати институтига жойлашди. Бу ерда Ўзбекистон ССР халқ рассоми Раҳим Аҳмедов устахонасида рассомчилик санъатининг асосларини қунт билан ўрганди, машқлар қилди, изланди.

1963 йили Лайло «Марғилон чеварлари» мавзуида диплом иши ёзиб, институтни муваффақиятли тугатди. Шу йилдан бошлаб у турли кўргазмаларда ўз асарлари билан қатнашиб келади.

Лайло Салимжонова кўпроқ портрет жанрида ижод қилади, замонамиз илғор кишиларининг жонли образларини акс эттиради. Бу жиҳатдан унинг «Сингилча», «Қизим» портретлари характерлидир.

Лайло 1963 йилдан то ҳозирги кунга қадар республика хотин-қизлар журнали «Саодат» да бош рассом бўлиб ишлаб келмоқда.

Яқинда доҳий В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигига бағишланган «Ленин биз билан» номли республика рассомлари асарлари юбилей кўргазмаси очилди. Кўргазмада таниқли мўйқалам усталарининг асарлари қаторида Л. Салимжонованинг ҳам «Биринчи ўқитувчи» номли полотноси бор. Бу асарда ёркин истиқбол эгаси бўлган ўқитувчи образи маҳорат билан тасвирланган.

Лайло Салимжонова шу кунларда болалар ўйинчоқларининг моҳир устаси бухоролик ижодкор аёл Ҳамро Раҳимованинг образини яратиш устида иш олиб бормоқда.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

Суратда: рассомнинг «Биринчи ўқитувчи» асарининг репродукцияси.

ОРОЛ ҚИЗИ

Даригул Қолмурзаеванинг номини Орол балиқчиларигина эмас, балки бутун қорақалпоқ меҳнат аҳли ҳурмат билан тилга олади. Даригул бу ҳурмат-иззатга тинимсиз меҳнати ва ўз интилишлари билан эришди. У ўқувчилик даврида балиқчи бўлишни орзу қиларди. Бу унга ота касби сифатида муқаддас туюларди. Бир куни Даригул отаси Қолмурза оғага юрагини ёрди. Қийин, лекин шарафли касбни эгаллаш нияти борлигини айтди. Қизининг қатъий орзу-интилиши отага маъқул тушди.

У Даригулга оқ йўл тилаб, балиқ-консерва заводига ишга жўнатди. Дастлабки кунлар Даригулга бу иш қийиндек туюлди. Лекин у чидам ва қунт билан ҳар бир топширилган юмушни ўрнига қўйиб бажарар, меҳнатдан сира чўчимай балиқчилик касбини тўлиқ эгаллашга тиришарди. Кунлар ўтди. Даригул смена топшириқларини 160-165 процентга етказиб бажариб, ишчилар орасида обрў эътибор қозонди, илғорликни қўлдан бермай, бошқаларга ўрнак, намуна кўрсатди.

Даригул номи тилдан-тилга ўтди. У ҳақда матбуотларда материаллар берилди. Шу орада Д. Қолмурзаева КПСС аъзолигига қабул қилинди. Партия XXIII съездига делегат бўлиб сайланди.

Даригул Қолмурзаева ҳозирги кунда Мўйноқ балиқ консерва заводида тақсимловчи бўлиб ишлаш билан бирга, ўз сиёсий билимини ошириш устида ҳам қунт билан ишламоқда.

Даригул цехдошлари М. Қосимова, Ў. Жўлаева, Т. Жумабоевалар билан бирга доҳий В. И. Ленин юбилейи вахтасида туриб меҳнат қилиб, бу йил 9 миллион 500 минг дона банка балиқ консерваси етказиб бериш мажбуриятини бажариш учун ғайрат билан меҳнат қилмоқда.

Даригул Қолмурзаевани баҳор байрами билан қутлаймиз, меҳнатда янги муваффақиятлар тилаймиз.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚИЗЛАР ГУЛДАСТАСИ

БУ БИР БАХТКИ...

Бу бир бахтки, завқи билан жўшади дилим,
Кўзларимда муҳаббати, меҳри кулади.
Бу бир бахт-ки, боққан сайин ўсади кўнглим,
Умрим жоми соат сайин болга тўлади.

Бу бир бахт-ки, саболарнинг шўхлигин олиб,
Япроқларнинг сергаклигин қалбга кўчирар.
Бу бир бахт-ки, булбулларнинг ишқини солиб,
Оқшомлари кўзларимдан уйқу ўчирар.

Бу бир бахт-ки, ўтмишимнинг кўзгуси бўлиб,
Нодиралар ғазалидай дил элитади.
Бу бир бахт-ки, кундан-кунга яшариб, тўлиб,
Коммунизм боғларидан чечак тутади.

Бу бир бахт-ки, манглайида қуёш акси бор,
Шундан қалбга ҳарорати-ўти туташиқ.
Бу бир бахт-ки, ҳар қатида баҳор нақши бор,
У тилимдан томчилаган янгроқ куй-қўшиқ.

Малика Мирзаева.
Фарғона.

ИЛЬИЧ БАЙРОҒИ

Ботир ишчи-деҳқон қўлига Ильич
Тутқазди зафарга бошловчи байроқ.
Меҳнаткаш ҳур халқнинг билагида куч,
Нурафшон истиқбол кенг очди қучоқ...

Шу байроқ нурида яшарди онам,
Болам кулгусида шу байроқ акси.
Бугун бу байроқни олқишлар олам,
Гулгун чеҳраларда қувонч, бахт рақси.

Оқ тўшли чайкадай қанотин қоқиб,
Куба қизи зулмат пардасин йиртди.
Ватан ишқи, меҳри қалбида қалқиб,
Вьетнамлик партизан ёв қувар юртдан.

Ильичнинг байроғи ғалабага ёр
Жангда ва меҳнатда, жами курашда.
Совет халқларига мангу мададкор
Коммунизм биносини қуришда!

Ханифа СОЛИХОВА.
Андижон.

БИНАФША

Баҳор қадам ташлар атак-чечаклаб
Қўлидан етаклаб келар бинафша
Кулимсиб жилмаяр олам қимтиб лаб
Баҳорни етаклаб келар бинафша.

Камалак рангини кўз-кўзлайди нур
«Баҳор-мен» шивирлар дуркун зардолу.
Бахмал-лола чойшабни ёпинган унгур,
Ҳавасинг қўзғолар кўриб жамолин.

Кундан-кун етилиб ҳусн очар баҳор
Хув четда бинафша энтикар беун.
Фарзанди камолга етгач тин олган,
Онадай атрофга боқади мамнун.

Мукаррама МУРОДОВА.

АЁЛ БАХТИ

Аёлман...
Дилимда орзулар қат-қат,
Ҳеч ором бермайди орзуйим бахтим.
Энг эзгу ҳисларим тўғёнин фақат
Шу оппоқ қоғозга тўкмоқ истардим...
Онаман... оналик қадру-қимматим
Оила меҳрини солди дилимга.
Шу уйга нисордир илк муҳаббатим,
Шодликдан ўзга сўз келмас тилимга.
Севгилим ишидан келганда оқшом,
Вафодан йўлига поёндоз солай.
Чарчоғин босай деб, кўз юмса бир он
Шамолдек эркалаб сочларин силай.
Киприги юмилса бўлайин уйқу,
Қуёшдек қаршилай уйғонса тонгда.
Кулганда қувончу, йиғласа қайғу —
Парвона бўлса гар, бўлай аланга,—
Ҳа, шудир қалбдаги тўғёним, дардим,
Ҳа, шудир, дилимни қамраган орзу.
Шундай орзулардан воз кечса гар ким,
Онамас.
Аёлмас,
Инсон эмас у!
Аёлман:
Дилимда орзулар қат-қат.
Омухта қувонч ҳам, қайғу ирода.
Ҳа,
Аёл меҳридан, меҳридан... фақат,
Муҳаббат, садоқат боқий дунёда!

Ҳафиза ШАРОФХЎЖАЕВА.
Тошкент.

ТАЪЗИМ ВА ТАШАККУР

Мен Марғилон ипакчилик фабрикасида ишлай бошлаганимда 21 ёшда эдим. Бир куни фабрикамизда мажлис бўлди. Мингдан ортиқ одам йиғилган. Бир зум зал жимиб қолди. Саҳнага республикамиз президенти Йўлдош ота Охунбобоев кўтарилди. Ота залга бир оз қараб тургач, ёшлар ҳақида, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳақида ҳамда Халқаро хотин-қизлар байрами — 8 Март ҳақида тўлқинланиб гапирди. Бу воқеа 1932 йилнинг 5 мартида бўлган эди. Кўплар қатори мен ҳам отанинг мазмунли нутқидан завқландим, худди истиқболимни олдиндан кўргандек беҳад қувондим.

Ҳаммасидан ҳам менга, бир яҳудий фарзандига кўрсатилган меҳр-оқибат, ғамхўрлик, дўстона муносабатлардан ғоят шодман. Мен 1934 йили партия сафига ўтдим. 1937 йили САКУ (Урта Осиё коммунистик университет)-ни битирдим. Ишчилар мени Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатликка сайлашди. Катта оғамиз рус халқи билан бирга, Иттифоқимиздаги барча миллатлар сафида тенг ҳуқуққа эга бўлиб, эркин, бахтиёр умр кечиришлик биз яҳудийларни нақадар қувонтиради. Бу эрк, ҳуқуқ, бу бахт-саодат фақат Совет Иттифоқидагина бўлиши мумкин.

Зинаида МОРДУХАЕВА,
шахсий пенсионер,
Қўқон.

ФАРЗАНДЛАР ОТАЛАР ҲАҚИДА

ОЗОД ҲАЁТНИ ДЕБ...

Отам Тожибой Пўлатовнинг хотин-қизлар озодлиги йўлида олиб борган ишлари эски тузум маддоҳларига ёқмади. 1926 йилнинг баҳорида «пошшолик боғи», ҳозирги академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва виночилик илмий текшириш институтида хотин-қизларнинг паранжи ташлашига бағишлаб митинг ўтказиш учун тайёргарлик бораётганди. Ўшанда отам қишлоғимиздаги бир талай хонадонларга кириб эртага бўладиган митингда иштирок этишга чақирди. Отамнинг бу иши эски тузум тарафдорларига ёқмади. Эртасигаёқ унинг ўлиги топилди. Бу албатта қотилларнинг иши эди...

Марҳамат МАХСУДОВА,
Оржоникидзе районидаги Киров номли колхоз.

РАССОМ ҲАНДАСИ

— Ҳолажон, байрамингиз қутлуғ бўлсин!

«Садоқатли эр».

Сўзсиз сурат.

М. Воробейчиков
чизган расмлар

Нурли тақдир

М. ҲОЖИНОВА,
Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институти ректори, техника фанлари доктори.

— Эзилган Шарқ хотин-қизларининг кўтарилиши — бу бизнинг ғалабамиздир, — деган эди В. И. Ленин...

Дарвоқе, Октябрь инқилоби совет хотин-қизларини қулликдан бутунлай озод қилди, улар учун бахтли ва фаровон ҳаётга йўл очди, ўз истеъдод ва қобилиятларини намойиш этиш учун имкониятлар яратиб берди.

Уша кезларда доҳий Ленин, Туркистон хотин-қизлари, энди сизлар озодсизлар, янги жамият қуриш учун астойдил курашинглар, ўз бахтингизни ҳимоя қилинглар, деган эди. Урта Осиё шароитида хотин-қизлар озодлиги учун кураш осон кўчмади, албатта. Нурхонларнинг жасорати аёлларимиз кучига-куч ғайратига-ғайрат қўшди. Улар шонли ва жанговар йўлни босиб ўтдилар. Гражданлар уруши, дастлабки беш йилликлар, Улуғ Ватан уруши хотин-қизларимизни ҳам синовдан ўтказди ва уларнинг нималарга қодир эканликларини намойиш этди.

Эндиликда доҳий Ленининг, мен аминманки, энг кейинда қолган хотин-қизларни уйғониб, биз билан ёнма-ён бораётган эканлар, революция ғалаба қилади, деган сўзлари янада мағрур янграмоқда.

Социализм хотин-қизларимизнинг ижтимоий аҳволини тубдан ўзгартирди. Асрлар бўйи давом этиб келган чўриликдан, ҳуқуқсизликдан ва таҳқирликдан бизда асар ҳам қолмади. Октябрь инқилоби хотин-қизларни жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси қилиб қўйди, уларнинг коммунистик жамиятни қуришда фаол иштирок этиши учун барча шарт-шароитларни яратиб берди.

Онахонларимиз, опа-сингилларимиз... Шу сўзларни тилга олганимизда озод, бахтиёр, жонкуяр, вафодор аёлларимиз — ҳаётимиз гуллари кўз ўнгимизда намоён бўлади. Атрофга бир назар ташланг-а. Минглаб хотин-қизлар саноат корхоналарида, қурилишларда, қишлоқ хўжалигида, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, фан ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида самарали меҳнат қилаётирлар. Улар давлатни идора қилишда қатнашмоқдалар, корхоналарга, колхоз ва совхозларга раҳбарлик қилмоқдалар, илмий тадқиқот ишлари олиб бораётирлар, адабиёт ва санъат соҳасида ижод қиляптилар, СССР Олий Совети. республика Олий Совети ва маҳаллий Советларнинг депутатлигига сайланганлар.

Ҳозирги вақтда республикамиз саноат корхоналарида ишлаётган хотин-қизлар жами ишчи ва хизматчиларнинг 42 процентини, соғлиқни сақлаш соҳасида эса 72 процентни, маориф соҳасида 52 процентни, илмий муассасаларда 40 процентни ташкил этади.

Бугунги кунда В. И. Ленин ғояларининг ҳаётийлигини, буюк кучини биз турмушимизнинг ҳамма жабҳаларида кўриб турибмиз. Мазлума хотин-қизларимиз фақат озод бўлибгина қолмай, халқ хўжалигининг барча соҳаларида қатта куч бўлиб хизмат қилаётирлар.

Мен ҳам ўзбек зиёлилари орасидан етишиб чиққан бир олимаман. Агар Ленин бошчилигидаги Коммунистик партия, жонажон Совет ҳокимияти бўлмаганда бу ёруғ кунларга эришиш йўл бўлсин эди. Бахтимиздан ўргилайки, Туркистон ўлкасида ҳам эрк қуёши порлади. Утмишда бирорта олий мактаб бўлмаган Тошкентда Ленин декрети билан дорилфунун ташкил этилди. Кейинчалик бу илм даргоҳини кўплаб маҳаллий миллат ёшлари, шу жумладан, хотин-қизлар тамомлаб чиқди.

Аёлларнинг жамиятда тутган ўрни тобора ортиб бораётир. Буни биргина бизнинг Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институтида ҳам кўриш мумкин.

Институтимизнинг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларида таҳсил кўраётган 7 мингдан ортиқ студентнинг 25 процентини маҳаллий миллат қизлари ташкил этади. Улар орасида республикамиз областларидан, Урта Осиё ва Закавказъедан келган қизлар ҳам бор. Кейинги уч йилда мингдан ортиқ мутахассислар тамомлаган бўлса, уларнинг 400 дан ортиғи маҳаллий миллат қизларидир. Институтимиз коллективи халқ хўжалигининг турли соҳаларида намуна кўрсатиб ишлаётган собиқ талабалари билан ҳақли равишда фахрланади. Р. Шукурова — Тошкент пиллакашлик фабрикасининг бош инженери, Г. Йўлдошева — трикотаж фабрикасининг директори, Болтабоева Бухородаги тикувчилик фабрикасининг директори, Т. И. Акимова — Фрунзе район партия комитетининг секретари, А. Кузьменко — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ходими, П. Муродова — Ашхабод шаҳридаги техникум директори... Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Республикамизда олий ўқув юртлари сонининг ўзи 40 та. Уларнинг ҳар бирини қанчадан-қанча маҳаллий миллат қизлари тамомлаб чиқиб, халқ хўжалигининг бирор соҳасида жонбозлик кўрсатиб ишлаётирлар. Бу жиҳатдан олганда ҳам Совет Ўзбекистони ривожланган бир қанча Европа мамлакатларидан устун туради. Фан ва маданият соҳасида иш олиб бораётган ўзбек хотин-қизларининг номи чет элларда ҳам машҳур. Республикамизда бўлган чет эллик олимлар ўзбек хотин-қизлари орасидан академиклар етишиб чиққанлигига ишонч ҳосил қилдилар. СССР Олий Советининг депутати деган шарафли номга эга бўлган аёлларимиз билан суҳбатлашиб, уларнинг ақл-идрокига, ишчанлигига ва ташкилотчилигига тан бердилар.

Асрлар давомида рўшноликка зор бўлиб келган ўзбек хотин-қизлари фақат Октябрь туфайли илм-маърифатдан баҳраманд бўлдилар. Ленин йўлидан бориб, ана шундай юксакликка кўтарилдилар.

Биз халқаро хотин-қизлар кунини чет эллардаги миллион миллион меҳнаткаш аёллар билан бирга нишонлар эканмиз, ер юзида тинчлик барқарор бўлсин, йўқолсин уруш, деб баралла хитоб қиламиз. Биз совет хотин-қизлари адолатли курашни актив қўллаб-қувватлаймиз, аёллар ҳуқуқсизлиги ва мазлумлигига, капиталистик қуллик тузумига қарши, социал тараққиёт учун қатъий курашамиз.

Турли мамлакатларда

ЖАҲОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИ ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШДА

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

◆ 1969 йилда СССРда 129,1 миллион хотин-қиз бор эди. Улар мамлакатдаги бутун аҳолининг 54 процентини ташкил этдилар.

◆ 1966 йилда СССР Олий Советига хотин-қизлардан 425 киши депутат қилиб сайланди. Улар барча депутатларнинг 28 процентини ташкил этдилар. Капиталистик мамлакатларнинг парламентларидаги депутатлар орасида хотин-қизлар жуда кам, масалан, 91-чақириқ АҚШ конгресси составида атиги 11 аёл бор.

1967 йилда иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советларига 2983 хотин-қиз депутат қилиб сайланди. Улар барча депутатларнинг 34 процентини ташкил этдилар.

◆ 924 мингга яқин хотин-қиз, ёки барча депутатларнинг 45 проценти меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайланди.

◆ Совет хотин-қизлари давлатнинг муҳим лавозимларини эгаллаб, министрлар, министр ўринбосарлари, турли комитетлар ва халқаро жамиятларнинг раислари бўлиб ишламоқдалар.

◆ 1928 йилда халқ хўжалигида банд бўлган ишчи ва хизматчилар орасида атиги 2,8 миллион хотин-қиз бор эди, 1969 йилда эса уларнинг миқдори 44,3 миллион кишига етди, яъни барча ишчи ва хизматчиларнинг ярмини ташкил этди.

◆ Ўрта махсус ўқув юртларида ўқувчиларнинг 54 проценти, олий ўқув юртлари студентларининг 47 проценти хотин-қизлардир.

1969 йилнинг бошига келиб халқ хўжалигида ишлаган олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассис хотин-қизлар 8,7 миллион кишига етди, ёки барча мутахассисларнинг 58 процентини ташкил этди.

◆ 1969 йилда барча ихтисослардаги врачлар орасида 464 минг аёл бор эди, ёки аёллар врачларнинг 72 процентини ташкил этган эди.

◆ 1968—69 йилларда бир миллион 657 минг хотин-қиз ўқитувчи ва мактаб раҳбарлари бўлиб ишлади. Булар барча ўқитувчилар ва мактаб раҳбарларининг 71 процентини ташкил этди.

Хотин-қизлардан 23 мингдан ортиқ кишига хизмат кўрсатган ўқитувчи ва салкам 7 минг кишига хизмат кўрсатган врач унвони берилди.

◆ Фан ва техника, адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофотлари ва Давлат мукофотлари лауреатлари орасида 500 га яқин аёл бор. 15 мингга яқин хотин-қиз ижодий союзларнинг аъзосидир.

◆ Ватан олдидаги буюк хизматлари учун, халқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида қўлга киритилган ютуқ ва муваффақиятлар учун ҳамда Улуғ Ватан уруши йилларидаги жанговар зафарлари учун 1969 йил бошига келиб хотин-қизларга 1 миллион 400 мингга яқин орден ва медаль топширилди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган кишиларнинг 3876 таси хотин-қизлардир; 24 аёл бу унвонни икки марта олишга сазовор бўлди, аёллардан 91 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамонидир.

Заҳматкаш хотин-қизлар қаерда ва қандай шароитда бўлмасин ўз байрамлари — 8 Мартни зўр қувонч ва улкан меҳнат ютуқлари билан кутиб олмоқдалар. Биринчи суратда: болгариялик аёллардан Теменужка Георгиева ва Николина Цветкованн кўриб турибсиз. Улар Видин шаҳридаги полиамид толалар заводида ишлашади. Иккинчи суратда: Америка агрессорларига қарши жанг қилаётган вьетнамлик ватанпарварлар тасвирланган. Ўртада жасур ватанпарвар Чионг Тхи Тьит ва унинг жанговар дўстлари Фам Зунг (чапда) ва Нгуен Ной. Улар жанг пайтида душманнинг иккита ҳаво қароқчисини уриб туширдилар. Учинчи суратда эса польшалик астроном Зофи Круче. У Люблиндаги Мари Кюри-Складовская номли университетнинг кузатув пунктида ишлайди.

ТАСС фотохроникаси.

ИШОНЧ ВА ИРОДА

Кечаси Қоҳирада милт этган чироқ кўринмайди. Кўчалару, кўприклар зимистон ичра кўмилгандай. Ташқарига ёруғ туширмаслик бугунги кунда ҳар бир оиланинг, ҳар бир ҳайдовчи ва ҳар бир дўкон эгасининг муқаддас бурчи бўлиб қолган. Ҳар бир киносеанс олдидан томошабинларга «Ҳаво тревогаси пайтида сенинг уйда ва кўчадаги бурчинг» деган махсус лента кўрсатилади. Ҳар қадамда «Бомбадан сақланиш жойи» деган ёзувларга кўзингиз тушади.

Бу уруш аломати. Дарҳақиқат уруш нафаси ҳар қадамда сезилиб турибди. Деярли ҳар куни Қоҳирада портлашлардан уйлар зир титрайди. Кутилмаганда тўп ва замбараклар сайраб қолади. Қоҳиранинг шундоққина биқинида — Маъди, Даҳшур ва Хелуанда Исроил агрессорлари отган снарядлар портлаб, қулоқни қоматга келтиради.

Бироқ, биз уруш ҳақида гапирмоқчи эмасмиз. Гап Миср хотин-қизларининг бугунги куни, уларнинг янги ҳаёт қуришдаги роли ҳақида боради. 8- Март арафасида мен Араб социалистик союзи қошидаги хотин-қизлар кенгашининг раиси, таниқли жамоат арбоби Ҳикмат Абу Зайд билан учрашиб, ундан Миср аёлларининг бугунги ишлари ҳақида гапириб беришни илтимос қилдим.

Миср хотин-қизларининг ўз ҳуқуқлари учун курашларида қаҳрамонона саҳифалар жуда кўп. Миср аёлларининг илк намойиши 1919 йилдаёқ бўлган эди. Октябрь революцияси таъсири остида улар ўз ҳуқуқларини талаб қилиб кўчага чиқишди. Полиция уларни ўқ билан қаршилади. Йигирманчи йиллар бошида Миср халқининг жасур қизи Гуда Шаъравий раҳбарлик қилган хотин-қизлар ҳаракатининг ўзи бир тарихдир. У чинакам жасорат кўрсатди — минглаб хотин-қизлар олдида юзидан чачвонини олиб ташлади. Бошқалар ҳам унга эргашишди.

— Бугун, — дейди Ҳ. Зайд, — уруш бизнинг уйимизга бостириб кирди. Миср аёллари кўп нарсани қўлга киритган эдилар. Бугун эса улар ўз ватани, ўз халқига ёрдам бера оладилар.

Бутун мамлакатда хотин-қизлар комитетлари кураш штабларига айланди. Аёллар учун гражданларнинг ўз-ўзини ҳимоя қилиш курслари ташкил этилди.

Кўпгина шаҳарларда, дейди Абу Зайд сўзида давом этиб, хотин-қизлар съездлари бўлиб ўтди. Уларда Ватан мустақиллиги учун курашда хотин-қизларнинг роли ҳақидаги масалалар кўрилди.

Биз фаластинлик дугоналаримизнинг жасорати билан фахрланамиз. Улар эркаклар билан елкама-елка туриб, қўлларида автомат билан исроилликлар босиб ўтган ерларда жанг қилмоқдалар. Уруш бизнинг иродамизни бука олмайди аксинча, руҳимиз ва бирлигимизни янада мустаҳкамлайди. Агар керак бўлса, бизнинг ҳам ўз Жанна Д'Аркимиз бўлишига аминман. Халқаро хотин-қизлар байрами — 8- Март муносабати билан бизнинг курашимизни қўллаб-қувватлаётган совет хотин-қизларига энг яхши истакларимизни йўллаймиз.

М. БЕЛЯЦКИЙ, (АПН).

ТЕНГЛИК ФАҚАТ СЎЗДА

Англияда демократия ва тенглик тўғрисида гапиришни яхши кўришади. Буни инкор қилиб бўлмайди. Айниқса аёллар билан эркакларнинг тенглиги тўғрисида кўп гапиришади. Бу мавзуда Гайд паркда минглаб нутқлар сўзлаган, миллионлаб газета ва китоб саҳифаларида ёзилган, сон-саноқсиз резолюция ва қарорлар қабул қилинган. Лекин бу билан аҳвол ҳеч ҳам ўзгаргани йўқ.

Англияда эркаклар билан аёллар меҳнатига бир хил ҳақ тўлаш тўғрисидаги резолюция биринчи марта 1888 йилда қабул қилинган эди. Орадан 80 йилдан кўпроқ вақт ўтган бўлса ҳам, ўша тосу ўша тоғора. Британия хўжалигининг турли соҳаларида деярли тўққиз миллион аёллар меҳнат қилишяпти. Мамлакатда аёллар иштирокисиз бирор хўжаликни топиш амри маҳол, бироқ қаерда бўлмасин уларга ҳақ нормадан анча паст тўланади. Шотландиянинг гилам саноатида барча хизматчиларнинг ярмини аёллар ташкил этади, лекин уларнинг меҳнатига эркаклар меҳнатига қараганда чорак марта кам ҳақ тўланади.

А. УГЛОВ, (АПН)

ЭНГ ОЛИЙ МАҚСАД

Чан Тхи Ан Вьетнам-Совет дўстлиги жамиятининг фаол аъзоси. Мен у билан Сочида, дам олиш вақтида учрашиб қолгандим. Неча йиллар давомида биринчи бор отпуска олиб «Қора денгиз пойтахти»да дам олмоқда эди.

— Сизнинг ҳаётингиздаги энг ҳаяжонли дамлардан бирини сўзлаб беролмайсизми? — сўрадим мен ундан.

— Ҳаётимдаги энг муҳим воқеа — партия сафига кирган пайтим деб ҳисоблайман, — гап бошлади у. — Бу 1946 йилда эди. Ўшанда роппа-роса 18 ёшда эдим.

Француз империалистларига қарши урушда одам боласи чидаши мушкул бўлган азобларни бошдан кечирдик. Шундай бўлса ҳам танлаган кураш йўлимдан фахрланардим. Чунки мен партиянинг солдати эдим.

Америка империалистлари ВДР га қарши уруш бошлаганида эса, бир неча бор ўлим билан юзма-юз келишимга тўғри келди. Лекин ҳар доим халқим ва партиям учун жонимни фидо қилишга тайёр турдим. Чунки Ленин ғояси, революция ғояси йўлидан борувчилар тўғри издан боражагига ишончим комил эди.

Аёлнинг уч фарзанди бор: қизи — Нгуен Тхи Тян Ханой молия-иқтисод институтининг тўртинчи курсида таҳсил олмоқда, ўғли Нгуен Дик Куанг ГДРда энергетиклик мутахассислигига ўқимоқда, кичик ўғли Ханойдаги мактабнинг биринчи синфида сабоқ олмоқда.

У эрини 1961 йилдан буён учратмади. У масъул партия ходими, — жанубда жанг олиб бормоқда. Бундан илгари ҳам улар бир-бирлари билан 7 йил кўришишмаган экан. 1954 йили Вьетнам 17-параллель бўйича қирқилиб қолганда чегара орқасида қолиб кетган экан.

— Онамдан етти ёшдалигимда айрилганман. Отам эса онамдан сўнг олти йил яшади, — деб ҳикоя қилади аёл. — Мен уларни очликдан ўлиб кетишди, десам янглишмайман.

Чан Тхи Анга дастлаб Камлот вилоятида хотин-қизлар ўртасида ишлаш топширилди. Халқ армиясига озиқ-овқат юбориб туришга, душманга эса бир қисм ҳам дон бермасликка, фарзандларни босқинчиларга хизмат қилдирмасликка оналарга даъват қилди. Эрга чиққанидан сўнг кураш тағин ҳам оғирлашиб кетди. Бола кўрди, улар ҳақида ғамхўрлик қилди. Биргина ўзини эмас, болалари учун ҳам ҳаёт захматларини, кураш машаққатларини тортиш керак эди. Шу зайлда 1954 йилгача душман билан жанг қилди. Кейин Чан Тхи Ан Шимолга бир амаллаб ўтиб олди. Болаларини Ханойдаги интернатга топшириб, ўзи Винь Линда — туғилган ери ёнидаги вилоятга ишга ўрнашди. Бу ерда у ВДРнинг хотин-қизлар иттифоқи зона комитетининг аъзоси, кейин унинг раис ўринбосари, 1961 йилдан бошлаб шу комитетнинг раисаси лавозимига кўтарилди.

Винь Линдаги қонли воқеалар ўзининг мудҳишлиги билан кишини изтиробга солади. Комитет ҳозирги кунда ертўлада жойлашган. Шаҳар американиклар томонидан бамисоли вайронага айлантирилди. Иморатлар ўрнида харобалар пайдо бўлди.

У 1965 йилнинг 8 мартида юз берган фожиани сира унутмайди. Ўшанда тўсатдан ҳавода қузғунлар пайдо бўлди — осмон моторлар овозига тўлиб кетди. Шунда тўсатдан қаттиқ портлаш юз берди. Комитет жойлашган ертўладан тахминан икки юз метр нарида бомба портлаган эди. Бомба парчалари ерт ўла томонни илма-тешик қилиб юборди. Одамлар дарҳол ертўлалар ва ўраларга яширindилар. Бомбалар кетидан бомба ёғар эди...

Шундан сўнг яна машаққатлироқ дамлар бошланди. Партия чақириғига биноан ишлаб чиқаришда, армияни озиқ-овқат билан таъминлашда, оилани бошқаришда эркаклар ўрнини аёллар эгаллай бошлади. Бу ишда Чан Тхи Ан ғоятда матонат ва сабот кўрсатиб ишлади, дугоналарига ўрнак бўлди.

Чан Тхи Ан раҳбарлик қилган зонадаги Динь Ким кооперативи ҳар гектар ердан беш тоннадан шоли кўтарди. Бундай юксак ҳосил кексаларни ҳам ҳайратга солди. Кооперативга ҳукумат томонидан «Қаҳрамон» унвони берилди.

Винь Линь зонаси партиянинг энг мустаҳкам таянч базаси ҳисобланди. Бу зона фақат меҳнати билан эмас, балки идеология ишларининг яхши йўлга қўйилганлиги билан ҳам ажралиб туради.

— Хотин-қизларимиз Совет Иттифоқининг ВДР га бераётган ёрдамини яққол сезиб турибди. Бутун мактаб ашёлари дейсизми, доридармонлар дейсизми — ҳаммаси Советларники, — деди Чан Тхи Ан.

Мен суҳбатдошимдан:

— Сизнинг энг олий мақсадингиз нимадан иборат? — деб сўрадим. У бир оз ўйлагач, деди:

— Мақсадим иккита, лекин улар бир-бири билан жуда боғлиқ, бири — империалистларни ватан тупроғидан қувлаб чиқариш бўлса, иккинчиси Ватанимизни бирлаштиришдир. Лекин ғалаба ўз-ўзидан келмайди бунинг учун курашмоқ керак. Бу курашнинг жаҳондаги барча халқлар қўллаб-қувватлаб туриши зарур. Бусиз биз ғалабани қўлга кирита олмаймиз.

— Албатта, мен ўз оилам, болаларим билан бирга бўлишни, тинч, осойишта ҳаёт кечиришни истайман. Бу фақат ғалабадан кейингина бўлади. Шунинг учун мен Шимолда, эрим эса Жанубда душман билан курашмоқдамиз.

Г. КУЗНЕЦОВ, (АПН).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО

6.15 — Тонгги концерт. 7.45 — «Катталарга — болалар ҳақида» туркумидан. 8.25 — «Ассалом, баҳор!» (концерт). 9.30 — Шарқ куйлари. 10.10 — «Табассум» радиожурнали. 11.35 — М. Насимов. «Дилбарим». 12.10 — «Эрталабки салом!» (Москва). 13.30 — «Сенга, севгилим!» (концерт). 15.10 — «Дугоналар» радиожурналининг байрам сони. 16.10 — Ш. Рашидов. «Икки дил достони». Радиопостановка. 17.40 — Экран янгиликлари. 18.00 — «Музикали глобус». 18.40 — К. Шульженко, М. Кристалинская. Г. Великанова куйлайди. 19.20 — Санъат усталари концерти. 20.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00 — «Мамлакат ва қитъаларда» 21.10 — Байрам концерти. 22.20 — «Табассум» радиожурнали (такрорий эшиттириш). 23.20 — Байрам концертининг давоми.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади. 10.00 — «Ҳар доим бўлсин онам».

Рус тилида: 10.30 — Фильм-концерт, 10.55 — «Менинг дадам капитан» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12.10 — Музикали алифбе. 12.40 — Телетеатр: «Оталаримиз билан бир сафда». 13.40 — «ЗАМАНДАС».

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Ўзбек тилида: 17.50 — «ЕРКИН ҲАЁТ», 19.20 — «АХБОРОТ».

Рус тилида: 20.00 — Бадиий ҳаваскорлар концерти. 21.00 — Актёрлар ва роллар. Ойдин Норбоева.

Ўзбек тилида: 21.50 — Телефильм 22.20 — Телетеатр: А. Мухтор. «Опа-сингиллар».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Фрунзе телестудиясининг кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/III да Катта концерт, (рус тилида), 11/III да Спартак, 12/III да Марварид қидирувчилар.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/III да Мирзо Улуғбек (кундуз ва кечқурун). 10/III да Бой ила хизматчи, 11/III да Олтинчи июль.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/III да Қайнона (кундуз ва кечқурун), 9/III да Паранжи сирлари, 11/III да Ёшликда берган кўнгил, 12/III да Нурхон.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Сувдаги жозибалар» янги аттракционлар.

КИНО

Гапираверишсин — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10, кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч соат 6 да).

Олис қорлар садоси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Мени кутгил, Анна — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11.40 минут, кундуз соат 1.20 минут ва кеч 8 яримда).

Сангам (ўзбек тилида, кундуз соат 4 яримда), Ер-ёр (ўзбек тилида, кундуз соат 3 да) — НАВОИЙ номли.

Дўппи кийган фаришта — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Раққоса — «ЧАЙКА» (кеч соат 8, 9.40 минутда), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5, кеч 7 ва 8 яримда).

Николай Сличенко — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Ўсмирлар — «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3 ва кеч 8 да).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИГА

10 мартдан аҳолини рўйхатга олиш материалларини тайёрлаш бўйича Тошкентда қуйидаги лавозимларда ишлаш (вақтинча) учун катта иқтисодчи, иқтисодчи, катта статистикачилар ва статистикачилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси, 42-уй, кадрлар бўлими.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИНИНГ МАХСУСЛАШТИРИЛГАН КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯ КОЛОННАСИГА

Тошкентда ва четда ишлаш учун: электриклар, слесарь-монтажчилар, алоқачи-монтёрлар, пайвандчилар (дипломли)

КЕРАК

Иш ҳақи ишбай, асосий маошига 50 процент қўшимча ҳақ тўланади.

Мурожаат учун адрес: Бектемир посёлкаси Лихачев кўчаси (102-автобуснинг 9-автобаза, 7 автобуснинг «Қўйлиқ» бекати).

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

9 МАРТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади, 18.00 — Қўғирчоқ фильм.

Рус тилида: 18.25 — Телеянгиликлар. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 18.55 — Юбилей йилида Ленин мукофотига тақдим этилган асарлар.

Ўзбек тилида: 19.25 — Телеянгиликлар. 19.40 — Фанга бағишланган ҳаёт. 19.55 — «ВИСОЛ ОНЛАРИ» (такрорий кўрсатув). 20.35 — Оламда нима гап? 21.05 — Телетеатр: Зиё Саид ва Назир Сафаров. «Тарих тилга кирди».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатади. 18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба телестудиясининг кўрсатувлари.

10 МАРТ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.15 — Болалар учун кўрсатув. 18.55 — «Дадил қадам билан» (телефильм).

Ўзбек тилида: 19.50 — Ўн минут музика. 20.00 — Телеянгиликлар. 20.15 — Ленин мукофоти лауреатлари. Максим Рильский. 20.40 — Юбилей йилининг янги марралари. 21.00 — Қирғизистонда хизмат кўрсатган артист Неъматов куйлайди. 21.40 — Кинофильм. 22.00 — «ҚАСОС» (бадиий фильмнинг 1 серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатувлари.

11 МАРТ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади, 18.00 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.10 — Болалар учун концерт. 18.35 — Ленинча меҳнат вахтасида. 18.55 — Чирчиқ пойафзалчилар клуби халқ ансамблининг концерти. 19.40 — Телеянгиликлар. 20.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.25 — «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. 19.25 — Транспорт ходимлари учун кўрсатув.

Ўзбек тилида: 20.00 — Ўзбекистон гуллари, 20.00 — Телефильм, 20.40 — Музикали эшиттириш. 21.20 — «СОЛДАТ ҚИССАСИ» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Фрунзе телестудиясининг кўрсатувлари.

12 МАРТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — «ЛЕНИННОМА», 18.50 — «Мехикодаги оғир стартлар» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.05 — Телеянгиликлар. 20.20 — «КИНОЛЕНИННОМА». 20.45 — Ленинизм давримиз байроғи. 21.00 — Ёш талантлар концерти. 21.40 — «ҚАСОС» (бадиий фильмнинг 2 серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 13.00 — Москва кўрсатади.

18.00 — Фрунзе кўрсатувлари, 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатувлари.

13 МАРТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Музикали эшиттириш. 19.20 — Телеянгиликлар. 19.35 — «ПРОПАГАНДИСТ».

Ўзбек тилида: 20.10 — Телеянгиликлар. 20.25 — «ОЛАМГА САЁҲАТ». 21.25 — «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси. 22.00 — «Шоир ва жангчи», Султон Жўра.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатувлари.

14 МАРТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади.

Ўзбек тилида 10.00 — «ЭКРАН ХАНДАСИ», 10.40 — «Зося» (бадиий фильм). 12.00 — Москва кўрсатади. 19.15 — Тошкент кўрсатувлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари.

16.55 — Тошкент кўрсатади.

Ўзбек тилида: 17.00 — Севимли ёзувчиларингиз. Адҳам Раҳмат. 18.00 — Цирк томошалари. 19.15 — Москва кўрсатади. 20.45 — Тошкент кўрсатади. 21.15 — «Душман гирдоби» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.15 — Душанба кўрсатади.

15 МАРТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади. 10.00 — Гимнастика.

Рус тилида: 10.20 — «ЗВЕЗДОЧКА», 10.50 — «Александр Невский» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12.35 — Музикали алифбе. 13.00 — Эртак кетидан эртак.

Рус тилида: 17.00 — Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ЧЕРНОМОРЕЦ» (Одесса) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) учрашуви. 18.45 — «АХБОРОТ».

Ўзбек тилида: 19.15 — «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. 20.05 — «ЭКРАН ХАНДАСИ» (такрорий кўрсатув). 21.00 — Москва. Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ДИНАМО» (Тбилиси) — «ТОРПЕДО» (Москва) учрашуви (иккинчи тайм).

21.45 — Тошкент. «АХБОРОТ». 22.15 — Раъно Шарипова куйлайди.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Москва кўрсатади.

20.00 — Футбол бўйича «ДИНАМО» (Тбилиси) — «ТОРПЕДО» (Москва) учрашуви (биринчи тайм).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 331216. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон — 22—09.